

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Role aktérů a regionálních aktiv v udržitelné transformaci Ústeckého kraje

Autor práce: Jan Pojsl

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy

Bakalářská práce se zabývá relevantním a velmi aktuálním tématem, čemuž odpovídají i vhodně nastavené cíle a výzkumné otázky. Práce se zaměřuje především na vnímání tématu udržitelné transformace, její překážky a potenciál. V práci je také uvedena jako jedna ze čtyř výzkumných otázek „role aktiv a aktérů v procesu“, které se však autor podrobněji dále nevěnuje. Na druhou stranu v průběhu zpracování práce autor přidal otázky zaměřené na vnímání významu Operačního programu Spravedlivá transformace, které nejsou obsaženy v předem definovaných výzkumných otázkách.

Práce s literaturou

Autor pracuje velmi dobře s kvalitní odbornou literaturou, využívá respektované autory a opírá se v řadě případů i o nejnovější zdroje.

Jedním z klíčových modelů, které ve své práci využívá, je triple helix. V kontextu tématu (což následně autor potvrzuje i různými vyjádřeními s ohledem na neziskový sektor, vč. zahrnutí respondentů z této sféry) by však bylo vhodné alespoň zmínit rozšířený model quadruple helix, příp. quintuple helix – viz např. str. 27: „Případové studie do výčtu klíčových aktérů přidávají i veřejnost, zejména prostřednictvím nákupního chování a působení neziskových organizací (Strambach, Pflitsch 2018)“.

Pro specifické problémy Ústeckého kraje, které autor rozpracoval (str. 31 a dále), vychází zejména z Podrobného analytického profilu ÚK, avšak jedná se o dokument 8 let starý, a s ohledem na vysokou dynamiku témat zde definovaných (zejm. rekultivace a sociálně vyloučené lokality) by bylo vhodné doplnit tento zdroj ještě o aktuálnější vývoj.

Metodika práce

Vzhledem ke stanoveným cílům a výzkumným otázkám zvolil autor vhodnou metodiku práce postavenou na kvalitativním výzkumu prostřednictvím semi-strukturovaných rozhovorů. Je potřeba ocenit kvalitní zpracování kapitoly, která podrobně popisuje metodiku práce. Samotný způsob provedení rozhovorů, vč. způsobu kódování a vyvození závěrů z rozhovorů je zpracováno kvalitně.

Doplňkově autor využil studium případových studií. Zde by vzhledem k nastavení výzkumných otázek bylo vhodné poskytnout podrobnější vhled do referenčních regionů, zejména se zaměřit na procesní stránku transformace a role tamních aktérů. Je ale zřejmé, že toto by bylo již nad rámec rozsahu

určeného pro bakalářskou práci.

Obdobně analýza strategických dokumentů Ústeckého kraje byla zaměřena jen na dva z nich, přičemž existují minimálně dva další, které se specificky týkají transformace (Restart a Plán spravedlivé územní transformace).

Práci by pomohlo případné doplnění o kapitolu věnující se konvergenci/divergenci vzhledem k tématu kohezní politiky – jak se na úspěšné transformaci podílí více než 20 let využívání nástrojů kohezní politiky. Tyto dvě dekády totiž také značně ovlivňují transformační proces (nejen struktura průmyslu před r. 1989 a nově nastoupená cesta po přijetí EGD).

Analytická část práce

Klíčovou částí práce byly rozhovory, přičemž způsob zpracování těchto dat a zejména jejich shrnutí a uspořádání je velmi kvalitní, přiměřeně stručné a dobře strukturované. Je nutné vyzdvihnout fakt, že bylo provedeno 19 semi-strukturovaných rozhovorů, což je na bakalářskou práci solidní základ. Na základě kódování není zcela jednoznačně zřejmé, se zástupci jakých organizací byly rozhovory prováděny, ale zcela jistě by se k danému tématu měli vyjádřit zástupci obcí, místních akčních skupin, týmu Restart apod. – zejména z toho důvodu, že v zadání práce bylo identifikovat roli aktérů v procesu transformace, a také proto, že se v práci zdůrazňuje význam sdílené vize. Jak už bylo uvedeno výše, tato otázka však v práci zpracována nebyla.

Dílčí, spíše drobné výhrady, lze spatřovat v analýze dokumentů. Bylo by vhodné podrobit analýze i další relevantní koncepční či strategické dokumenty přímo vázané na transformaci.

V socioekonomické analýze by bylo vhodné některá konstatování ilustrovat konkrétními daty v podobě tabulek či grafů poskytujících např. mezikrajskou komparaci, na druhou stranu je nutné ocenit nezabředávání do přílišných detailů, ale naopak učinění klíčových závěrů (např. informace o migraci a souvislosti s brain-drain) a absenci obvykle balastních informací vzhledem k zaměření tématu.

Některé pasáže jsou pojaty poměrně zkratkovitě, a tak replikují obecné stereotypy (např. první odstavec na str. 31 o odsunu Němců, přičemž problematika je výrazně komplexnější), avšak tyto pasáže jsou spíše kontextuální a nepředstavují nosnou část práce.

Jedna výhrada se týká interpretace postavení kraje jako instituce: z textu ve více pasážích implicitně vyplývá, že autor vnímá kraj jako „zastřešující“ subjekt, ale je nutné vnímat, že řada subjektů s krajskou působností nemá žádnou (administrativní/organizační/rozhodovací/politickou...) souvislost s krajem jako institucí – viz např. str. 43: „Téma rezonuje i na úrovni kraje a krajem zřizovaných institucí, jakými jsou Krajský úřad Ústeckého kraje (dále KÚ ÚK), Regionální stálá konference Ústeckého kraje (dále RSK ÚK), Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje“. Takto nesprávná interpretace uspořádání orgánů veřejné správy a dalších subjektů pak může vést k chybnému přiřazení rolí a odpovědností jednotlivých aktérů. Podobné je to s významem strategických dokumentů, který jim autor na tomto základě přikládá, viz např. str. 33: „Ke zlepšení fungování krajského úřadu a zajištění koordinace mezi jednotlivými krajskými orgány slouží strategické dokumenty...“ – to není účelem SRÚK.

Závěry práce

Autor došel k jednoznačným, přehledně naformulovaným závěrům, které jsou zcela jistě dále využitelné. Odpovídá na to, jak aktéři vnímají téma udržitelného rozvoje, jaký význam přiřazují OPST, jaké překážky a potenciál shledávají a která odvětví budou hrát roli v transformaci. Avšak hlavním cílem práce bylo „zjistit, jakou roli v udržitelné transformaci regionu hrají klíčoví aktéři Ústeckého kraje a regionální aktiva“, což je i v názvu bakalářské práce. Pojmenování či vymezení rolí klíčových aktérů v práci bohužel chybí. Bylo by žádoucí se více věnovat problematice leadershipu (zejména v kontextu opakovaně zmíněné potřeby – a zároveň absence – sdílené vize).

Zároveň, jak sám autor uvádí, je Ústecký kraj poměrně heterogenní (viz typy území vymezené ve SRÚK), a proto by bylo vhodné zaměřit část práce na mikroregionální či lokální úroveň – v některých případech je sdílená vize na celokrajské úrovni příliš vzdálená či obecná a místní aktéři by se v ní nenašli (např. Lounsko vs. Děčínsko se zcela jinými problémy a transformačními výzvami)

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář

V práci se vyskytují jazykové nedostatky jen zcela ojediněle (interpunkce a gramatika), stylistická úroveň je na výborné úrovni, text je psaný odborným jazykem, ale zároveň velmi srozumitelně, myšlenky jsou logicky uspořádané. Autor kvalitně pracuje s citacemi, pouze v jednom případě byl zaznamenán drobný nedostatek s absencí uvedení roku daného zdroje, a to na str. 14: „(Asheim a kol., s. 9)“.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce

Bakalářská práce je kvalitně zpracovaná, autor vlastní výzkum opírá o pevný teoretický základ a samotný výzkum provedl metodicky poctivě. Hlavní výhrada směřuje k tomu, že sice jednoznačně odpověděl na cíle a výzkumné otázky definované v kap. 2.5, avšak hlavní cíl uvedený v názvu práce, abstraktu a úvodu (zjistit, jakou roli hrají klíčoví aktéři), nebyl jednoznačně rozpracován. Jedná se o poměrně závažný nedostatek. Na druhou stranu dílčí výzkumné otázky, které se od hlavního cíle neodklánějí, byly jednoznačně zodpovězeny, a z textu vyplývá poctivé metodické zpracování. Proto práci doporučuji k obhajobě.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

1. Jak by autor na základě vlastního výzkumu shrnul, kdo jsou klíčoví aktéři a jakou roli jednotliví aktéři hrají v případě transformace Ústeckého kraje?

2. V celé práci se autor nezmiňuje o kulturních a kreativních odvětvích, která by v kontextu uvedených teorií mohla představovat niku. (Pouze na jednom místě je zmíněn potenciál cestovního ruchu, ale KKO aktuálně v regionu rezonují a jsou i finančně podporovány z OPST prostřednictvím filmových pobídek poskytovaných Filmovou kanceláří Ústeckého kraje.) Je v kontextu zjištěných závěrů a popsání teorií reálné, že by KKO mohla mít nezanedbatelný význam v transformaci regionální ekonomiky?
3. Autor uvádí, že sdílená vize jde ruku v ruce s vytvářením očekávání ohledně budoucnosti. V Ústeckém kraji jsou však obce, jimž aktuální situace, kdy jsou na hraně těžební oblasti a čerpají od těžebních společností nemalé finanční kompenzace, vyhovují. Jak je možné zajistit, aby takové obce přistoupily na společnou „transformační“ vizi?

Datum: 21.08.2024

Autor posudku: Ing. Tomáš Sýkora, Ph.D.

Podpis:

